

Til: Kommunestyret, formannskap, utvalg og råd

I dette notatet redegjøres det for tilleggsproposisjonen fra ny regjering og hvilke effekter det antas å ha for Meråker kommune. Notatet inneholder og ny prioritering av kommunedirektøren for disponering av det nye handlingsrommet.

Effekter av Støre-regjeringens endringsforslag til statsbudsjettet 2022, Prop. 1 S Tillegg 1

Økt rammetilskudd 2 mrd

Regjeringen Støre forslår en økning i kommunenes frie inntekter med 2,0 mrd. kroner sammenlignet med forslaget fra regjeringen Solberg. Økningen er innarbeidet i rammetilskuddet og fordelt etter samlet kostnadsnøkkel i utgiftsutjevningen.

Tilskudd per kommunal grunnskole

Regjeringen Støre foreslår at det innføres et nytt tilskuddselement i rammetilskuddet med kr. 500.000 per kommunale grunnskole. Tilskuddsfordeling skjer på basis av tall for skoleåret 2021/2022.

Tilskudd per grunnskole skal ikke øke kommunerammen, og må derfor motsvares av en tilsvarende samlet reduksjon i innbyggertilskuddet. Med 2 500 grunnskoler blir samlet ramme for det nye tilskuddet per grunnskole på 1,25 mrd. kroner, totalt må tilskuddet per innbygger reduseres med kroner 231,40. Meråker har 1 grunnskole og får dermed kr. 500.000. Trekket utgjør kr. 557.000. Total negativ effekt av dette er dermed at vi trekkes kr. 57.000 i rammeoverføringer.

Økt skatteanslag

I tilleggsnummeret foreslås flere endringer i skatteregelverk og skattesatser som påvirker kommunenes skatteinntekter, og samlet anslås det at disse vil øke skatteinntektene med 2,5 mrd kroner. Økte skatteinntekter for den enkelte kommune beregnes med utgangspunkt i gjennomsnittlig skatteinngang pr innbygger siste 3 år (2018-2020) og antatt innbyggertall 1.1 2022. Økte skatteinntekter som følge av endringer i skatteopplegget skal samlet sett ikke føre til økning i kommunenes frie inntekter, og rammetilskuddet må som en følge av dette nedjusteres tilsvarende økningen i skatteanslaget. Nedtrekket er beregnet med fast beløp pr innbygger. Her kan det komme alternative løsninger da dette ikke er spesifisert i tilleggsnummeret. Økt skatteanslag er lavere enn hva vi blir trukket. Årsaken er at vi har lavere enn skatteinngang enn landsnittet. Til informasjon er gjennomsnittlig skatteinngang pr innbygger i Meråker 73,5 % av landsgjennomsnittet.

Nedjustert pensjonspåslag

Det foreslås at pensjonspåslaget i tilskuddet til private barnehager nedjusteres til 10 prosent av lønnsutgiftene fra 2022, hvilket er 1 prosentpoeng lavere enn foreslått i statsbudsjettet som ble lagt fram 12. oktober. Det foreslås samtidig opprettet en treårig overgangsordning for enkeltstående barnehager, slik at barnehager med mindre økonomisk handlingsrom får noe bedre tid til å tilpasse seg inntektsbortfallet. Endringsforslagene i tilleggsnummeret forventes å gi en samlet reduksjon i de kommunale tilskuddene til private barnehager med 168,9 mill. kroner, og rammetilskuddet for 2022 er derfor redusert med tilsvarende beløp. Selv om vi i Meråker ikke har private barnehager vil vi bli trukket med kr. 65.000 i rammeoverføringene da trekket fordeles etter delkostnadsnøkkel for barnehage.

Redusert makspris barnehager

Maksimalsatsen for foreldrebetaling i barnehagene foreslås fastsatt til kroner 3 050 fra 1. august 2022, hvilket er 265 kroner lavere enn foreslått i forrige regjeringens budsjettproposisjon. Rammetilskuddet i 2022 økes med 314,9 mill. kroner for å kompensere kommunene for inntektsbortfallet som følge av lavere maksimalpris. Det legges til grunn at denne kompensasjonen vil fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Vi får dermed tilført kr. 121.000 i rammeoverføringene. Vi har grovt beregnet vårt inntektstap på foreldrebetaling på om lag kr. 150.000 så vi taper netto ca. 29.000 på denne endringen.

Reversering naturfagtime ungdomsskole

Regjeringen Støre varsler at den vil styrke praktisk læring i skolen, og begynne med en ungdomsskolereform som skal gi elevene i ungdomsskolen mer praktisk læring og forberede dem til både yrkesfaglige og studieforberevende videregående opplæring. Som følge av dette foreslås det ikke å utvide timetallet på ungdomstrinnet med en ekstra naturfagtime fra skoleåret 2022–2023, slik det var foreslått fra forrige regjering. Kompensasjonen i kommunenes rammetilskudd for 2022, 99,8 mill. kroner, til ekstra naturfagtime er derfor også reversert. KS har i prognosemodellen lagt til grunn at denne reverseringen (uttrekket) vil fordeles etter delkostnadsnøkkelen for grunnskole. For Meråker utgjør dette et trekk i rammetilskuddet på kr 45.000.

Oppsummert endring i rammeoverføringer

KS har oppdatert sin rammetilskuddmodell etter at tilleggsproposisjonen ble fremlagt. Det gir oss følgende endringer i økonomiplanperioden:

	2022	2023	2024	2025
Tilleggsproposisjon:				
Økt skatt og rammetilskudd (KS' rammetilskuddsmodell)	-777 000	-535 000	-993 000	-859 000

Endring i øremerkede midler

Ressurskrevende brukere

Regjeringen legger inn 300 millioner kroner i kommunerammen for å videreføre toppfinansieringsordningen for ressurskrevende pleie- og omsorgstjenester, uten nye innstramminger for kommunene. I praksis reduseres innslagspunktet for ordningen med kr 50.000. Med 3 brukere så utgjør dette kr. 150.000 for Meråker.

Andre forhold

I tillegg til effektene av tilleggsproposisjonen er det blitt noen små endringer på kostnadsfordelingen i VR-samarbeidene som gir oss drøyt kr. 300.000 i økt handlingsrom.

Budsjettet for 2022 og økonomiplanen for 2022-2025 ble veldig stramt og inneholdt en del kutt og prioriteringer som er uheldige. Kommunedirektøren foreslår derfor i sin tilleggsinnstilling å bruke salderingen av budsjettet (avsetning til disposisjonsfond – pkt. 5.18 i budsjettdokumentet) til driftstiltak. I stedet for avsetning til disposisjonsfond på kr. 1.833.000 i planperioden forslås det nå at dette brukes i driftsbudsjettet.

Kommunedirektøren forslår og å endre finansiering av noen tiltak til bruk av kraftfondet. Dette er for å få prioritert inn viktige tiltak samt å reversere kutt. Tabellen under viser hva som er prioritert.

	2022	2023	2024	2025
Endret finansiering: (tiltak prioriteres inn)				
KPA finansieres med kraftfond	550 000	950 000	150 000	0
Meraker-musea finansieres med kraftfond	350 000	350 000	350 000	350 000
Styrket løypekjøring finansieres med kraftfond	230 000	230 000	230 000	230 000
Sum årlig ekstra kraftfondsbruk i planperioden	1 130 000	1 530 000	730 000	580 000

Tabell: Økt handlingsrom og omprioriteringer foreslått av kommunedirektøren

	2022	2023	2024	2025
Saldering i kommunedirektørens budsjettforslag (pkt. 5.18 i budsjettdokumentet) - avsetning til disp.fond	-770 000	-471 000	-121 000	-471 000
Endringer i VR-samarbeidet:				
Frisklivssentral (feilaktig lagt inn dobbelt i forslaget)	-103 000	-103 000	-103 000	-103 000
Forvaltningskontor	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Tilleggsproposisjon:				
Økt skatt og rammetilskudd (KS' rammetilskuddsmodell)	-777 000	-535 000	-993 000	-859 000
Endret toppfinansiering ressurskrevende brukere	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Tapt inntekt foreldrebetaling	150 000	150 000	150 000	150 000
Sum endret handlingsrom med bruk av avsetn. disp.fond	-1 850 000	-1 309 000	-1 417 000	-1 633 000
Endret finansiering: (tiltak prioriteres inn)				
KPA finansieres med kraftfond	550 000	950 000	150 000	0
Meraker-musea finansieres med kraftfond	350 000	350 000	350 000	350 000
Styrket løypekjøring finansieres med kraftfond	230 000	230 000	230 000	230 000
Sum årlig ekstra kraftfondsbruk i planperioden	1 130 000	1 530 000	730 000	580 000
	Tiltak som foreslås prioritert inn av KD			
	2022	2023	2024	2025
Sentraladministrasjonen:				
1. Styrke HMS-funksjonen	190 785	190 785	190 785	190 785
2. Eierskapskontroll (utvidet ramme kontrollutvalget)	100 000	0	0	0
Sektor skole, oppvekst og kultur:				
1. Skolemat beholdes	348 090	348 090	348 090	348 090
2. Ikke kutte tilbud i kulturskolen	100 000	100 000	100 000	100 000
3. Beholde støtte til Meraker-musea (kraftfond)	0	0	0	0
4. Beholde delvis kulturmidler	100 000	100 000	100 000	100 000
5. Beholde delvis folkehelsemidler	50 000	50 000	50 000	50 000
Sektor helse, pleie og omsorg:				
1. Beholde 50 % hjemmetjenesten	286 178	286 178	286 178	286 178
2. Beholde støtte til videreutdanning	110 600	110 600	110 600	110 600
Sektor kommunal utvikling:				
1. Tilsette byggesaksbehandler	350 421	250 421	150 421	150 421
2. KPA (kraftfond)	0	0	0	0
3. Grønt sentrum, mindre reduksjon	200 000	200 000	200 000	200 000
4. Beholde styrket løypekjøring (kraftfond)	0	0	0	0
Sum prioriteringer av Kommunedirektøren	1 835 296	1 635 296	1 535 296	1 535 296
Handlingsrom som vist over	-1 850 000	-1 309 000	-1 417 000	-1 633 000
Sum avsetn. til/bruk av disposisjonsfond (-/+)	-13 926	327 074	119 074	-96 926

335 296 Nto. bruk av disp.fond i planperioden

Som tabellen over viser er det funnet økt handlingsrom for alle årene i planperioden.

Under følger begrunnelser for kommunedirektørens prioriteringer på bruk av dette handlingsrommet.

Sentraladministrasjonen:

1. Styrke HMS-funksjonen (øke fra 60 % til 100 % stilling)

HMS-feltet er et komplekst fagfelt, som dekkes av mange lover og forskrifter, og er mer regulert enn andre deler av kommunens ledelsesansvar. HMS- funksjonen i kommunen jobber tett sammen med personalleder og sammen skal disse bidra med lederstøtte, oppfølging, organisasjonsutvikling og personalforvaltning. Personalområdet har også på få år blitt mer komplekst i forhold til de krav og lover som regulerer arbeids-området. Vi er inne i en tid som preges av hurtig endringstakt og strenge krav fra myndigheter. Et aktivt HMS-arbeid blir derfor enda viktigere enn før. Vi må beholde arbeidskraft og kompetanse i kommunen, og gode HMS-forhold kan bidra til dette.

2. Utvide rammen til kontrollutvalget

Det er kommet innspill fra kontrollutvalget etter utvalgets møte 11. november 2021. Det mangler midler til å få gjennomført pålagt eierskapskontroll. Kommunestyret vil få en egen sak om dette i desember, men siden dette allerede nå er kjent legges det inn midler i 2022 til dette.

Sektor skole, oppvekst og kultur:

1. Skolemat beholdes

Et av hovedmålene fra kommuneplanen er at barn og unge skal ha trygge oppvekstvilkår. I tillegg er en målsetting for sektoren at vi skal fremme psykisk helse og livskvalitet gjennom å tilrettelegge arenaer med godt miljø. I tillegg vil gratis skolemat kunne utjevne sosiale forskjeller og være et effektivt grep for å bedre folkehelsen. Siden det meste av matvarene som benyttes baseres på grønnsaker, brød og annen mat som ellers hadde blitt kastet, ser vi også verdien i et bærekraftperspektiv.

2. Ikke kutte tilbud i kulturskolen

Kulturskolen bør ha et variert og godt tilbud innenfor ulike kultursjangre. Det er derfor ønskelig at nivået på tilbud opprettholdes.

3. Beholde støtten til Meraker-musea

Det er det en målsetting å sørge for en forutsigbar drift av museene i Meråker. Museumsplanen er ikke endelig vedtatt og det vurderes som uheldig å fjerne finansieringen før vi vet hvordan museumsstrukturen i bygda blir. Det er ikke funnet rom i driftsbudsjettet til dette, derfor har man her valgt en løsning med bruk av kraftfondet som finansiering, med en klar målsetting å endre det tilbake til ordinær driftsbudsjettfinansiering når økonomiske rammevilkår gir rom for det.

4. Beholde delvis kulturmidler

Kulturmidlene er med på å holde opp aktiviteten i foreningslivet i bygda. Det foreslås å delvis tilbakeføre midlene med kr. 100.000.

5. Beholde delvis folkehelsemidler

Det er viktig å legge til rette for at folket i Meråker kan oppleve fysisk, psykisk og sosial mestring uti fra egne forutsetninger. Det foreslås derfor å delvis tilbakeføre midlene med kr. 50.000.

Sektor helse, plei og omsorg:

1. Beholde 50% stilling i hjemmetjenesten

En har valgt å prioritere å beholde 50% stilling ved hjemmetjenesten. Dette for å sikre tjenestetilbudet til hjemmeboende på en god måte. Viktig tiltak når antallet sykehjemsplasser reduseres.

2. Beholde støtte til desentralisert sykepleierutdanning

2 personer i Meråker har fått opptak på 4-årig desentralisert sykepleierutdanning. Forslaget til tiltak innebærer at Meråker kommune yter et tilskudd på kr 100.000 pr år som tilskudd til disse 2. Dette mot at de inngår en bindingsavtale på 4 år etter endt utdanning. Dette vil sikre at vi i hvert fall får 2 nye sykepleiere i jobb om 4 år. I løpet av de nærmeste årene vil flere ansatte gå av med pensjon. Når vi kunngjør ledige sykepleierstillinger får vi ingen søkere. Dette opplever de fleste kommunene. En har valgt å prioritere dette tiltaket fordi det vil være helt nødvendig for å sikre kompetanse til fremtidig tjenesteyting.

Sektor kommunal utvikling:

1. Tilsette ekstra byggesaksbehandler

Skal kommunen imøtekomme økt aktivitet fra næringsliv, fastboende, hytteeiere, statlige og regionale myndigheter må byggesaksbehandler og midler til plan prioriteres. Saksmengden gjør at vi ikke klarer å levere alle saker innenfor lovpålagte tidsfrister, noe som medfører tap av gebyrinntekter. Det er stor byggeaktivitet i kommunen. Byggeaktiviteten forventes å øke videre utover i planperioden.

2. Sette av midler til rullering av kommuneplanens arealdel (KPA)

Vedtatt kommunal planstrategi 2020-2023, med revisjon juni 2021 er ambisiøs. Vedtak på at KPA skal framskyndes, med oppstart av planprogram i 2021 medfører behov for midler til oppfølging tidligere i planperioden. En kostnad på ca. kr. 550.000 i 2022, ca. kr 950.000 i 2023 og ca. kr 150.000 i 2024. Rullering av KPA er en sentral og prioritert oppgave for videre utvikling i kommunen. Det er ikke funnet rom for dette i det ordinære driftsbudsjettet. Det foreslås derfor å finansiere dette med bruk av kraftond.

3. Mindre reduksjon Grønt sentrum

Det foreslås å redusere denne innsparingen fra -300 000 til -100 000. Bakgrunnen er forventninger/ønsker til utvikling av sentrum. De investeringene vi nå gjør på egen og annen grunn bør videreføres. Samarbeid kommune/næringsliv/andre må utvikles for å gi grunnlag for positive endringer i sentrum.

4. Beholde styrket løypekjøring

Dette tiltaket er det fremdeles ikke funnet rom for i det ordinære driftsbudsjettet. Det foreslås derfor at dette finansieres med kraftfondet, med en klar målsetting å få det inn i ordinær drift når økonomiske rammevilkår endres. Tiltaket er et samarbeid mellom kommunen, fylkeskommunen og tråkkeselskapet. Fylkeskommunen har avsatt sin andel av dette styrkede tilbudet og det vurderes

som særs uheldig om kommunen ikke bidrar med sin andel. Det er og fare for at fylkeskommunen trekkes sin økte andel om kommunen ikke følger opp og vi vil da stå igjen med et dårligere tilbud enn hva vi har i dag.

Saldering av budsjettet etter bruk av handlingsrom, omprioriteringer og endret finansiering viser at det netto vil bli brukt kr. 332.184 av disposisjonsfondet i planperioden. Selv om det ikke er anbefalt å bruke av oppsparte midler til ordinær drift, mener kommunedirektøren at det er forsvarlig å gjøre det nå for å få prioritert viktige tiltak og for å unngå uheldige kutt.